Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 242. Braşov, Sâmbătă 2 (14) Noemvre 1896.

România în străinătate.

Sub acest titlu publică *„L'Indépendance Roumaine“* de Miercurĭ un prim articul, ce conţine nisce părerĭ, pe carĭ aflăm de interes a-le reda în resumat.

„Judecând după incidentele iritante ale vieţii nóstre publice, după disputa pasionată între partide, omul — dice confratele nostru din Bucuresci — ar fi sedus a crede, că cea mai sterilă politică se face în România şi că noi tot timpul nĭ-l prădăm în lupte deşerte. Acésta însĕ nu e decât numai o aparinţă. Polemicele nóstre cele mai virulente, gustul nostru de a politisa, moştenirea vechiului sânge latin, se împacă perfect c'o lucrare asiduă, şi în mijlocul celor mai nebune exageraţiunĭ ale pasiunei politice, noi păstrăm destul sânge rece pentru a continua, în mod metodic, programul reformelor, carĭ au făcut România modernă.

„Eram în plină crisă ministerială — continuă numita fóiă — când am inaugurat anul trecut podul de peste Dunăre, edificiul, care marchéză cel mai de căpetenia succes în evoluţiunea nóstră economică din cei trei-decĭ de anĭ din urmă; era în momentul, când sgomotul împrejurul cestiunei metropolitane a atins maximul intensităţii sale, când am procedat la punerea primei pietri fundamentale a portului dela Constanţa“.

Străinătatea s'a dedat sĕ nu pună prea multă greutate pe cuvintele înverşunate, ce cad în decursul campaniilor politice, în schimb însĕ pressa străină urmăresce cu cea mai mare atenţiune evenimentele menite a mări puterea economică a României şi comentariile binevoitóre, ce le face dovedesc simpatii fórte preţióse, de carĭ se bucură Românii din regatul vecin.

Dĕună-dĭ „Nodd. Allg. Zeitung“, organul oficios al guvernului german, a publicat un articul din cele mai măgulitóre — dice „Ind. Rom.“ Étă ce a scris fóia germană:

„România s'a manifestat în timpul din urmă printr'o seriă de creaţiunĭ grandióse în arta inginerésca, destinate a stabili şi a facilita relaţiunile între ţĕrĭ şi mărĭ. Construcţia unui port pe ţĕrmul român al mării-Negre, este o probă frapantă şi netăgăduită despre desvoltarea economică a acestei ţĕrĭ, şi este tot-odată o garanţiă, că munca inteligentă şi asiduă a poporului român pe calea progresului intelectual şi material, va atinge tot mai marĭ ţinte“.

Diarul bucurescean constată, că asemenĭ consideraţiunĭ şi încuragiărĭ căldurόse a întêmpinat România şi în pressa austriacă, francesă şi englesă. Cu cât mai mult încep a-ne cunósce cu atât mai bine apreţiază sforţările şi resursele nóstre, esclamă „Ind. Rom.“, amintind studiile ce s'au făcut în timpul din urmă asupra României, dovadă invederată a interesului, ce tot mai mult îl inspiră România celor ce vin în contact cu ea.

Trece apoi la lucrarea recentă de mare valóre a d-luĭ G. Benger, consulul general român dela Stuttgart, întitulată: „România, o ţeră a viitorului“. D-l Benger — dice „Ind. Rom.“ — un mare industriaş, a fost surprins în decursul unei călĕtorii de studii, ce a făcut'o în România la 1892, de rapiditatea, în unele privinţe americană, cu care ţera acésta a trecut din starea de amorţélă orientală în civilisaţia modernă.

Ca şi învĕţatul filoromân Sir Witthe, vechiul ministru al Angliei la Bucurescĭ, d-l Benger se întrébă, căror cause primordiale este a-se datori înflorirea atât de surprindĕtóre a României, rapiditatea sborului ei? E invederat, că ea se datoresce în primul loc stabilităţii politice de care ţera s'a bucurat de trei-decĭ de anĭ, adecă dela suirea pe tron a regelui Carol, apoi capitalurilor, pe carĭ economia germană li-a pus la disposiţia României, şi, în fine, reformei agrare şi reţelei de drum de fier şi de şosele naţionale. Aceste două elemente din urmă pot fi considerate, ca stêlpul consolidării economice a României, a cărei regenerare economică în adevĕr nu se datéză decât din momentul, când locomotiva a început a brăzda câmpiile ţĕrii.

Făcênd acéstă constatare, „Independenţa Română“ apreţiază în trăsurĭ generale studiul d-lui Benger, pe care-l găsesce din tóte punctele de vedere fórte instructiv. Noi ne-am mărgănit e reda în cele de mai sus opiniunea confraţilor noştri despre cum este privită România în străinătate.

Certă între cumetri.

— Badeni şi Bánffy —

„Nemzet“ organul oficios al guvernului unguresc a publicat alaltăerĭ un articul fórte aspru şi maliţios despre raporturile din Austria, arătând asupra luptei înverşunate, ce guvernul austriac lasă a-se deslănţui în cestiunea cuotei. Vorbind apoi despre situaţia internă a Austriei „Nemzet“ scrie:

Vedem, că la Nemţĭ biruesc estremiştii clericalĭ şi Germanii-naţionalĭ la alegerile provinciale şi în Viena. Dintre Cehĭ, partida Cehilor-tinerĭ ajunge érăşĭ la putere, mai ales, că acum şi domnii feudalĭ li-s'au alăturat necondiţionat. Tóte succesele naţionaliste, ce le pot mulţămi guvernului-Taaffe, în loc de a fi restrînse, se sporesc. E sigur, astfel chaosul a crescut în Austria. Se póte, că tocmai acésta va promova soluţiunea. Dér decă acésta se întêmplă printr'o conducere conscientă, atuncĭ întreprinderea e împreunată cu mare risic, fiind-că a deştepta reacţiunea şi pe naţionalităţĭ, ca apoi sĕ fiă restrinse între limite, — e lucru cutezat. Că ce câştigă şi ce nu câştigă statul din acésta, nu scim într'adevĕr, scim numai, că Austria ne învaţă bine, că ce nu trebue sĕ facem şi ce nu trebue sĕ întrelăsăm.

„Fremdenblatt“ din Viena rĕspunde în ton fórte necruţător la articulul lui „Nemzet“, ér *„Österr. Korr.“* — organ, care nu publică decât ceea-ce voesce *Badeni* — scrie următórele la adresa Maghiarilor:

Oficiosul badapestan „Nemzet“ publică un articul, în care face o critică fórte puţin iubitóre pentru stările austriace şi pentru ministeriul Badeni. La articulul acesta „Fremdenblatt“ oficiosul guvernului din Viena rĕspunde fórte agitat. Nu înţelegem, că ce l'a îndemnat pe baronul Bánffy, care are destul necaz cu sine însu-şĭ, ca tocmai acum sĕ se ia la cértă cu guvernul austriac. Ar crede omul, că *campania electorală fără păreche* din Ungaria, întărirea kossuthismului şi *nemulţămirea naţionalităţilor nemaghiare* adecă a *majorităţii locuitorilor* din statul ungar, ar sili pe domnii din Budapesta, sĕ măture mai întâiŭ dinaintea uşii lor; dér se póte, că articulul nicĭ nu e oficios şi că avem de lucru numai c'un ou de cuc german-liberal, care a fost aşedat în cuibul lui „Nemzet“, şi care acum iese la ivélă ca părere a guvernului unguresc. In parlament a produs mare sensaţiă atacul oficiosului ministeriului maghiar contra guvernului-Badeni... In el se consideră încercarea, că Maghiarii, deşi deocamdată numai prin articulĭ de diar, se amestecă în treburile austriace. In parlamentul austriac era sĕ se facă o interpelare asupra articulului din „Nemzet“, însĕ la insistenţele guvernului interpelarea a fost amânată pentru timpurĭ mai bune, *când guvernul austriac va respinge cu totă energia astfel de atentate.*

Bine a început'o Bánffy în îngâmfarea lui de mare „diplomat“ şi sfârnar politic. Dare-ar duchurile rele ale şovinismului încornurat, ca mergênd buestru pe acéstă cale sĕ-şi asigure cât mai ingrabă vecĭnicul rĕpaos.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Cartea négră“.

Unde dai şi unde crépă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră“ (A „fekete konyv“), scrisă de br. Stefan Kemeny junior în 1849, şi publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Mai 1895 ai lui „Magyarország“ din Budapesta.

De Axentie Severu.

(2) (Urmare).

Sĕ vedem déră, cum au venit, cum au ajuns redactorii lui „Magyarország“ la publicarea „Cărţii negre“.

Dela 1890, când a vĕdut lumina rĕspunsul, ce am dat eu comitelui-colonel Teleki Sándor, până la faimosul decret al ministrului Perczel, prin care se confiscă cele miişóre de floreni, ce contribuiseră într'un an de dile câteva sute de Românĭ, carĭ se află în acest stat, şi se interdice sub glóbă de 100 fl. şi 15 dile închisóre colecta ulterióră, am avut pace. Deşi apostrofările de „Hore“, „Vankui“, „vad oláh“, „büdös oláh“, „dacoromanista“ nu încetară şi se mai audiau aprópe di de di, noi acestea le consideram ca niscarĭ stropĭ, carĭ scapă din gurile celor înverşunaţĭ, turburaţĭ séu aprópe turbaţĭ, carĭ în turburarea şi veninul lor nu pot vorbi fără sĕ stropéscă pe cei din giurul lor. Asemenea stare sufletéscă nenaturală o compătimiam şi ne durea inima audênd asemenea insulte, carĭ după una sută şi dece anĭ tot se mai repeţesc şi carĭ, de nu s'ar pomeni aşa des, póte ar trăi şi muri sute de mii Românĭ fără sĕ scie, cine a fost Horea, cine Iancu şi ce au făcut ei, ce însemnéză „vad oláh“ şi „daco-român“... Ce sĕ-i facĭ? Pasĕrea cu ciripitul îşĭ descopere cuibul, şi găina cu cârăitul îşĭ tradéză oul.

Tótă diaristica maghiară şi maghiarónă, fără deosebire de partid, a cântat Osana lui Perczel, înainte de a-şĭ da séma de însemnătatea insultei, ce a făcut'o ministrul prin ordinul sĕu naţiunei române, — şi vĕdênd durerea, ce au exprimat toţĭ Românii într'un glas, ér diarele lor în mii de glasurĭ a amuţit şi a tăcut, ér noi am fost aprópe induşĭ în erórea de-a crede, că ea nu apróbă ordinul ministrului.

Dér ce sĕ vedĭ? Vine „Kolozsvár“ dela Cluşiu şi într'un numĕr al sĕu declară, că Iancu a fost „bandita-vezér“, adecă conducĕtor de bandiţĭ; pentru acea Inălţatul Impĕrat în călĕtoria sa de pacificaţiune, ce a făcut'o în 1852 în Transilvania, nu a vrut sĕ-l priméscă în audienţă, de care se învrednicise chiar şi cunoscutul în adevĕr căpitan de hoţĭ şi bandiţĭ Rozsa Sándor.

„Kolozsvár“ nu ne spune, că acésta o face ca sĕ legitimeze séu motiveze órecum ordinul ministrului, dér noi, şi cu noi mulţĭ alţii aşa au priceput şi înţeles acea revelaţiune. Decă Iancu a fost conducĕtor de bandiţĭ, atuncĭ nicĭ eu nu mĕ pot subtrage dela asemenea onóre. Dér şi toţĭ Românii pe carĭ i-au condus Iancu, Balint, Dobra, Butianu, Solomon, Bradu, Morariu, Pinciu şi Secărean, Micaşiu, Vlăduţ şi Moldovan, şi pe carĭ aveau sĕ-i conducă Roman şi Baternai, sunt bandiţĭ; cu alte cuvinte, toţĭ Românii din Transilvania au fost „bandiţĭ“. Ce pĕcat, că luptătorii pentru libertate, adecă rebelii (sĕ fiu bine înţeles, nu dic Maghiarii, pentru că nu toţĭ Maghiarii au fost rebelĭ, ci s'au găsit şi atuncĭ ómenĭ, carĭ au nebunit, când au vĕdut pe ce cale au plecat unii séu cei mai mulţĭ ai lor) nu au reuşit sĕ învingă şi sĕ aducă pe Kohuth sĕ-l încoroneze cu coróna Sf. Stefan, sĕ taie, sĕ spândure, sĕ-i arunce în Tisa, în Mureşiu, Olt şi Tĕrnave pe toţĭ Românii din Transilvania, ér în locul lor sĕ aducă Nemţĭ şi Şvabĭ, ca sĕ le lucre moşiile şi ca atât mai curênd sĕ ajungă aceştia dela Rin până la gurile Dunării, ér cei ce i-au adus sĕ ajungă, precum în mare parte au şi ajuns, fără de a ne stîrpi pe noi, în cea mai mare parte a Ungariei şi Transilvaniei servitorii noilor óspeţĭ.

Dér sĕ ne oprim aicĭ. Prea m'am abătut dela obiect şi, în durerea sufletului meu, am ajuns la aiurărĭ.

Vorba era, că Iancul nostru a fost declarat ca conducĕtor de bandiţĭ, şi eu, care l'am cunoscut în persónă, care am lu-

Nouă alianță ruso-germană.

După faimósele descoperirĭ ale luĭ Bismarck despre o alianță de neutralitate între Rusia și Germania, care a esistat până la 1890 — cade ca o bombă din senin o altă descoperire, ce-o face telegraful din Berlin.

Cu data de 11 Noemvre o depeșă sosită din capitala Germaniei spune, că în cercurile diplomației din Petersburg se vorbesce cu multă insistență, că *puțin înainte de acésta* s'a reînoit alianța ruso-germană *refusată la 1890* din partea Germaniei, cum a dis Bismarck.

E de observat, că cu ocasia visiteĭ Țaruluĭ la Görlitz și Boroslo, scirea acésta se colportase și aicĭ, înse cu observarea, că învoiala acésta nu este decât continuarea celeĭ esistente până la 1890.

Alianța ruso-germană reînoită acum se îndréptă maĭ ales contra politiceĭ englese din Balcanĭ și Asia orientală, Rusia făcĕnd tot-odată promisiunĭ, că *nu va sprijini un eventual rĕsboiu de revanșe* al Franciei contra Germaniei.

Se maĭ dice, că din causa acesteĭ reînoirĭ a alianțeĭ dintre cele două marĭ împĕrății, cercurile guvernamentale din Berlin au privit atât de pasiv la descoperirile cancelaruluĭ de fier, și maĭ ales la manifestațiunile, ce 'i s'au făcut Țaruluĭ în Paris.

Interpelația asupra destăinuirilor luĭ Bismark.

Partida centruluĭ din parlamentul german a presentat următórea interpelația privitóre la destăinuirile luĭ Bismark: Este cancelarul imperial în posiția de a ne da deslușire: 1) décă până la anul 1890 a esistat un tractat secret între Germania și Rusia? 2) décă a esistat, ce întêmplărĭ au adus cu sine, că n'a fost reînoit? și 3) ce influință a avut publicațiunile cele maĭ nouĕ privitóre la acest tractat asupra raporturilor Germaniei cu tripla alianță, precum și cu celelalte puterĭ?

Era neapĕrat de lipsă sĕ se facă acésta interpelația, décă nu pentru alta, cel puțin pentru a-se da ocasiune guvernuluĭ german de a-se pronunța în contra păreriĭ, ce s'a lățit, că prin destăinuirile făcute s'ar fi sguduit legăturile dintre tripla alianță. Se și aștéptă cu siguritate, că cancelarul Hohenlohe, care precum se crede, va rĕspunde Lunia viitóre la interpelație, va accentua cu acéstă ocasie în mod solemn tăria alianțeĭ triple, încrederea reciprocă între aliațĭ și starea mulțumitóre a situațiuneĭ generale europene. In amĕnuntele cestiunilor atinse de interpelație, cancelarul se va feri de a întra. Ba sĕ dice, că guvernul va evita tot ce ar pute sĕ provóce un conflict cu principele Bismark. Cu tóte aceste desbaterea asupra interpelațieĭ promite a fi fórte interesantă, deórece se vor afla vorbitorĭ, carĭ vor ataca și pe Bismark, pentru că a dat pe față secrete diplomatice, în care cas sĕ aștéptă să ia cuvêntul și contele Herbert Bismark în apĕrarea tatăluĭ sĕu.

Procesul Mehadicanilor.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Caransebeș, 10 Noem. 1896.

(Continuare).

Apĕrătorul voesce sĕ pună martoruluĭ o întrebare, dér judele pretinde, ca întâiŭ sĕ-ĭ spună luĭ întrebarea in limba maghiară și apoĭ se sĕ adreseze cătră martor. Vĕdênd advocatul, că în acésta e numaĭ o șicanare din partea presidentuluĭ, declară și pretinde sĕ se iee la protocol, că D sa pretinde sĕ i-se dee dreptul garantat prin lege, de a-se adresa direct cătră martor, ér décă lucrul acesta nu i-se concede, va abdice de apĕrare. Urmarea a fost, că presidentul nu a maĭ dis nimic, ér advocatul s'a putut adresa de-adreptul cătră martor.

Urméză ascultarea martoruluĭ *Delvaux*, pretor în Teregova, care a fost de față la „ospĕțul" Mehadicanilor. Martorul începe dela Adam și Eva, vorbesce multe, cum a fost D-sa trimis în comună și ce a aflat, când a ajuns în comună. Spune, că a vĕdut pe maĭ mulțĭ cu cóse, bâte etc. Fiind provocat din partea presidiuluĭ sĕ privéscă la acusațĭ și sĕ spună, care a fost atuncĭ de față, D-l pretor își toemesce ochilariĭ, și începe a privi în drépta și în stânga, și ajunge la resultatul, că e cam scurt de vedere și nu-ĭ póte cunósce pe toțĭ. Fórte bună a fost observarea D-luĭ advocat, décă și în 27 Iunie a fost scurt la vedere?

La întrebarea presidentuluĭ, că óre a fost necesară folosirea armelor, declară martorul hotărît, că situația a fost fórte periculósă și folosirea armelor o necesitate. Spune, că a stat în pragul porțiĭ, când a vorbit cu poporul și că în diua aceea au venit maĭ mulțĭ ómenĭ după țidulĭ de vite, a audit, că cine-va a strigat: „haĭ la parĭ", dér nu scie cine a fost acela. Recunósce, că a eșit afară la popor și a strigat: „Jos cu căciulile", și că la provocarea acésta toțĭ șĭ-au luat căciulile din cap și maĭ multe muierĭ au alergat la el sĕ-ĭ sărute mânile. Ĕtă un popor, care sărută mânile domnilor, și cu tóte acestea, trece de popor revoluționar.

Scheidel Sándor fost pe timpul acela scriitor la notar, care a făcut arĕtarea și în urma căreia au venit gendarmiĭ în sat. Sĕrac popor român, pe a cuĭ mânĭ aĭ ajuns! Incepe a spune, cum a venit ómeniĭ în 24 Iunie la el în cancelarie și au cerut preliminariul pentru a-se pute convinge despre suma preliminată pe sama coșeruluĭ și cum li-a arătat el, fiind-că ómeniĭ nu sĕ pricepeau. El a făcut arĕtarea încă înainte de a-se înfuria poporul. Advocatul cere sĕ se cetéscă arĕtarea luĭ Scheidel. Presidentul scóte dintre acte un peteo de hârtie murdară și o predă notaruluĭ. In hârtia acea spune scriitorașul, că poporul s'a revoltat si a cerut dela el preliminariul, dér boiĭ aceia nu au putut înțelege, ce este scris (azok a ökrök nem értették meg). Sĕracĭ Românĭ, cine a ajuns sĕ vĕ numéscă boi! un om cu papuciĭ rupțĭ. Martorul spune maĭ departe, că ómeniĭ au strigat sĕ-l dée afară pe primar, ca sĕ-l omóre. Maĭ mulțĭ dintre ceĭ acusațĭ au fost de față și au făcut larmă.

Martorul *Bányai* Albert, locotenent de gendarmĭ, face istoricul celor întêmplate, vedĭ bine în înțelesul, că poporul a venit de acasă cu ideĭ revoluționare, că purtarea poporuluĭ a fost atât de provocătóre, încât a fost silit sĕ folosésca armele. *Recunósce și el, că poporul după eliberarea celor deținuțĭ, în frunte cu Petru Șandru, a strigat: „Trăéscă D-l pretor și D-l locotenent" și că muerile și luĭ i-au sĕrutat mânile.* Numĕrul celor presențĭ la ajungerea sa în comună, a fost vre-o 200; maĭ apoĭ 600—700, ér când au pușcat au fost cel puțin 1000 de ómenĭ. Pe maĭ mulțĭ i-a lovit cu sabia peste cap, pentru-că șĭ-au ridicat mânile în contra luĭ *în mod provocător, nu rugător.* După pușcătură poporul nu s'a împrăștiat, nicĭ a voit sĕ ridice pe ceĭ morțĭ, séu sĕ sĕ lege ranele celor rănițĭ, deșĭ el le-a arĕtat, cum ar trebui legatĭ. (Ce om de inimă d-l locotenent). Are cunoscință despre stégul negru din capĕtul satuluĭ, despre care dice un martor, că a fost de *mărimea uneĭ batiste.* Arme a vĕdut la popor și adecă: furcĭ, cóse, sape, bâte. Recunósce séu maĭ bine dis, afirmă positiv, că ceĭ acusațĭ au fost toțĭ acolo, pentru-că alt-cum nu ar fi ajuns pe banca acusaților. Afirmă, că în decursul pertractărilor a stat cu hârtia în mână și șĭ-a însemnat pe ceĭ maĭ mulțĭ dintre eĭ, întrebând de nume, când pe unul, când pe altul.

Apĕrătorul: De frica poporuluĭ aĭ eliberat pe ceĭ deținuțĭ?

Locotenentul: Nu de frică, cĭ pentru-ca sĕ evit vĕrsarea de sânge.

Apĕrătorul cere sĕ se pună la protocol, că nu de frica poporuluĭ au eliberat pe ceĭ deținuțĭ.

Tripon Görgy, matriculant, spune, că în 25 Iunie s'a dus dela Verendin la Mehadica și a fost de față când s'a făcut Scheidel arĕtarea, pe care și el a cetit'o. A vĕdut și el tot, ce au vĕdut si ceĭ-lalțĭ, *numaĭ arme nu a vĕdut la popor.* Dl matriculant își dă și D-sa modesta părere, (szerény vélemény), că poporul s'ar fi revoltat contra domnilor, décă nu ar fi eliberat pe ceĭ deținuțĭ. Dl. Tripon îndrăsnesce prin modesta sa părere sĕ timbreze de revoltanțĭ pe aceĭ ómenĭ, între carĭ D-sa trăește aprópe de 2 anĭ și până acum nu cred sĕ fi avut ocasiune a-se convinge, că în poporul român ar fi rĕspândite ideĭ revoluționare, cel puțin D-sale nu-ĭ s'a întêmplat nicĭ un rĕu. Dér ce sĕ-ĭ facĭ, și D-l Tripon e Român!

Urméză ascultarea gendarmilor: Goldstein Farkas, Piking Jakab, Sztroja László, Tóth István, Bacsó Iános și Tóth Iános. Toțĭ fasionéză, ca Dl locotenent, folosindu-se mult și de frasele acestuia, căcĭ din gura fiă-căruĭ audiaĭ frasa de predilecțiune a D-luĭ locotenent: „halál fia". Incurcându-se un gendarm, judele Kelemen îĭ *șoptesce:* „halál fia" — și tóte sunt bune. Toțĭ spun, ce s'a întâmplat atuncĭ, cât a fost poporul de revoltat, cum îl admonia D-l pretor și locotenentul, sĕ se ducă în pace acasă, căcĭ altcum nu le va merge bine, și lucru curios, că eĭ sciu ce a dis pretorul și locotenentul cătră popor, cu tóte că Piking Jakab, Toth István, Bacsó Iános și Tóth Iános *nu sciu nicĭ un cuvênt românesce.*

Intrebat fiind Goldstein Farkas, cum au strigat ómeniĭ, când au cerut pe primar sĕ-l omóre, el rĕspunde: „afară cu primar", „haĭ cu par". Făcêndu-l președintele atent, că aicĭ nu e vorbă de omor, sĕ corege și dice: „afară cu primaru sĕ-l omorim". Fiă-care din eĭ scie, că a fost cel puțin 1000 de ómenĭ, că au stat sus pe zid și în pomĭ, că au avut arme. Fiind provocațĭ, sĕ privéscă la acusațĭ și sĕ spună, carĭ dintre eĭ au fost de față, recunosc pe puținĭ și pe aceștia cu cuvintele „nem emlékszem jól" séu „ezhenozegett". Intrebat fiind gendarmiĭ: cum de au sciut spune judeluĭ de instrucție pe toțĭ acusațiĭ cu numele, spune fiă-care ceea-ce a spus și Dl locotenent, că adecă a avut hârtie în mână și au întrebat pe unul și pe altul de numele celor ce au fost pe acolo. Gendarmul Tóth István nu scie nicĭ un cuvênt românesce și întrebat fiind de advocat, cum au dis ómeniĭ, când au cerut pe primar sĕ-l omóre, el dice: „haĭ cu primar la par sus". Lucru curios, că un gendarm, care nu scie nimic românesce, sĕ fi înțeles acolo ce însemnéză aceste cuvinte, sĕ-șĭ pótă marca cuvêntul „par".

Sĕ ascultă martorul acusaților *Vassa Săraciu* din Vălișóra. El a plecat la târg la Mehadia și ajungêndu în satul Mehadica, a vĕdut mulțĭ ómenĭ adunațĭ și stând cu eĭ de vorbă, a înțeles, că sĕ vorbia de coșeriu. Ómeniĭ au strigat: „afară cu primarul", sĕ-l scótem din slujbă. N'a fost vorba de omor. Toțĭ ómeniĭ au fost cu căciulile în mânĭ, arme n'a vĕdut la nicĭ unul dintre eĭ. A stat într'o depărtare de 20 de pașĭ și astfel a putut audĭ, ce au strigat ómeniĭ.

Presidentul e de părere, ca martoriĭ ascultațĭ astădĭ, sĕ fiă jurațĭ acum, pentru-ca sĕ nu fiă spese prea marĭ.

Procurorul se învoesce, pretinde înse înfățișarea marturilor cu acusații.

Advocatul *Brediceanu*, cere sĕ se asculte toțĭ martoriĭ și apoĭ sĕ se facă confrontarea, pentru-că va fi póte de lipsă sĕ se înfățișeze martoriĭ uniĭ cu alțiĭ.

Cererea d-luĭ apĕrător a fost justă, petru-că și între martoriĭ de până acum au fost divergență, așa d. e. Simeon Ramba spune că în tot timpul a stat cu trăsura lângă zid și nu a vĕdut, ca cineva sĕ se fi urcat pe zid, până când Bányai și gendarmiĭ afirmă că au fost fórte mulțĭ pe zid.

Tribunalul respinge cererea D-luĭ apĕrător și așa sĕ procede la confrontarea martorilor cu acusații.

Stând Bányai față în față cu acusatul Petru Șandru, îĭ spune că abia la 5 dile după cele întêmplate, a venit el (locotenent) cu pretorele la casa comunală și a compus lista celor vinovațĭ și a luat în listă și *astfel de ómenĭ, carĭ în diua aceea au fost la munte.* Bányai sĕ încurcă, și nu scie, ce sĕ maĭ dică, că într'adevĕr au fost acusațĭ și astfel de ómenĭ, carĭ nicĭ n'au fost atuncĭ pe acasă, ne-o dovedesce faptul, că ómeniĭ aceia au fost la început deținuțĭ. In modul acesta sĕ esplică, cum de au sciut gendarmiĭ sĕ-ĭ spună pe acusațĭ cu numele înaintea judeluĭ de instrucție. Și pretorele se încurcă și recunósce, că după eliberare el a dis cătră Jacob Șandru și Petru Șandru, sĕ stea acolo, pentru-că sunt aleșĭ bărbațĭ de încredere. Recunosc ambiĭ, că poporul în frunte cu Petru Șandru a strigat: „Trăéscă D-l pretor și Dl locotenent" și muierile li-au sărutat mânile la amêndoĭ.

Infățișarea gendarmilor cu acusații a fost clasică. Acusațiĭ pretindeau sĕ-le spună gendarmiĭ românesce, dér aceștia nu sciu. Judele Kelemen a scurtat procedura, căcĭ s'a mulțămit cu declararea dată în limba maghiară: „ez is ótt 'volt". Un gendarm îĭ spune luĭ Teodor Fetescu: „tu dis, că fost cătană în Bosnia". Bĕtrânul îĭ rĕspunde: „ce Bosnia, când am fost eu cătană, tu nicĭ n'aĭ fost pe lume".

Apĕrătorul *Brediceanu* cere, ca pretorele și gendarmiĭ sĕ nu fiă admișĭ la jurĕmênt, pentru că sub conducerea lor s'au petrecut cele întêmplate. Tribunalul retrăgêndu-se, decide, ca toțĭ martoriĭ sĕ fiă admișĭ la jurĕmênt, și astfel depun toțĭ martoriĭ ascultațĭ jurĕmêntul. Ședința sĕ va continua mâne la 11 Noemvre st. n. la 9 óre.

Raportor.

Telegrame part. a „Gaz. Trans."*)

Caransebeș, 12 Noemvre. Pertractarea în procesul Mehadicanilor

*) Sosită aséră târdiu după încheerea foiĭ. — Red.

---

crat cu el împreună, l'am avut pe la 1861 maĭ multe sĕptĕmânĭ óspe în casa mea; eu, care i-am cunoscut curățenia și nobleța sufletuluĭ sĕu, l'am luat în apĕrare afirmând și probând, că n'a fost conducĕtor de bandițĭ, ci luptător pentru susținerea Dinastieĭ Habsburgice, al constituțiuneĭ ce o promulgase acea gloriósă Dinastiă și pentru independența Transilvaniei, — ér cum-că în apĕrarea pentru acestea și nu pentru Dacoromânia — cum ne acusă adversariĭ — ne-am luptat, probă a fost și maĭ sunt stindardele nóstre, carĭ nu au fost naționale treĭ-colorĭ, cĭ negre-galbine austriace, precum se póte convinge verĭ-ce necredincios, visitând magasinul de antichitățĭ din fortăréța Alba-Iulia, unde se află.

Odată acest adevĕr istoric stabilit, am arĕtat, că Iancu nu numaĭ n'a fost admis și respins dela audiență de Inălțatul Impĕrat, ci dimpotrivă maĭ de multe-orĭ, prin principele-guvernator Schwarzenberg și adjutantul Majestățiĭ Sale br. Grüne, provocat, ca sĕ se presente.

Și sĕ vedețĭ minune! Adversariĭ noștri prin organele lor, în loc sĕ ne arate, sĕ vadă stindardul ce l'a purtat Filimon-ul meu în Blașiu și de-acolo prin Turda, Clușiu până la Banfyhunyad, prin Alba-Iulia, Auraria și Aburd — în loc sĕ producă nouĕ probe, nouĕ documente, că cele ce le-am scris eu în apĕrarea amicului și comilitonuluĭ meu nu sunt exacte, vin cu „cartea négră", în care sunt înșirate o sumă de omorurĭ și atrocitățĭ comise de ómenĭ particularĭ și aglomerațĭ fără conducĕtorĭ; și după-ce în 8 Nr. înșiră acestea tóte, fără a proba, că acestea s'ar fi comis la ordinul meu, al luĭ Iancu séu cel puțin al vreunuĭ căpitan de sub conducerea nóstră, în Nr. 131 încheiă esclamând; „edig tart a fekete könyv. E nehány sor elég bizonyság ara, hogy a magyar nemzet, a föld legtürelmesebb népe. Igen, mert máshol nem élvezhetné Axentye Szever véres tetteivel jól kiérdemelt penzioját. Máshol vagy a nép verte volna agyon, mint szokás a veszett ebet, vagy annak rendje és modja szerinti törvényes formák közt akasztaták volna fel".

Trăéscă redactoriĭ dela „Magyarország". Unde daĭ și unde crépă.

(Va urma.)

s'a finit adĭ. Dintre acusaţĭ *3 sunt osêndiţĭ la* **câte 2 anĭ închisóre**, *6 la câte* **1 an**, *1 la* **6 lunĭ**, *1 la* **3 lunĭ** şi *4 achitaţĭ.*

SCIRILE ḌILEI.

— 1 (13) Noemvre.

Prima şedinţă a parlamentului ungar se va ţiné în 25 l. c. Cu ocasia acésta se va sci, când va deschide monarchul dieta prin mesagiu de tron.

—o—

Cât costă pacea europénă? Statele europene susţin adĭ cam $4^1/_2$ *milióne* ostaşĭ sub arme, dintre carĭ 3.200,000 pe uscat şi restul pe mare. In cifra acésta nu sunt cuprinşĭ honveḍii, reservele şi alte trupe asemenea. Cheltuelile pentru materialul de serviciŭ şi construcţiunĭ costă peste *24 miliarde* florinĭ, afară de acésta $^2/_3$ părţĭ din interesele datoriilor de stat se folosesc tot pentru scopurĭ militare. Suma datoriilor statelor europene face *114,178 miliarde*, aşa déră la cele 24 miliarde pentru armate sunt a-se adauge şi 3 miliarde venite anuale după suma datoriilor. Acesta este preţul cu care Europa cumpĕră an de an pacea.

—o—

Reformele în Turcia. O telegramă din Constantinopol asigură, că autorităţilor provinciale li-s'a dat ordin sĕ încépă cu esecutarea reformelor promise de Sultan.

—o—

In interesul voluntarilor căḍuţĭ la esamen. Până acum numai acei voluntarĭ puteau sĕ facă esamenul de oficer, carĭ au finit anul prim cu succes bun, şi carĭ au servit anul al doilea, pe lângă purtare morală bună. Ministrul de resbel însĕ, a dat acum o ordinaţiune nouă, prin care ḍice, că şi acei voluntarĭ se pot presenta la esamenul de oficer, carĭ la finea anului prim de serviciu au căḍut, dér pentru anul al doilea au fost concediaţĭ. Este de însĕmnat, că prin acéstă ordinaţiune voluntarii din anul al doilea nu sunt obligaţĭ a se presenta la esamen, ci numai décă voesc.

—o—

Cutremur. Din Fiume se depeşéză, că Marţĭ pe la 6 óre diminéţa s'a simţit acolo un cutremur urmat de un tunet subteran. Pagube séu nenorocirĭ nu s'au întêmplat.

—o—

Parnell traesce. Cei mai mulţĭ dintre Irlandesĭ sunt de credinţă, că „regele fără coronă" Parnell încă şi astăḍĭ ar mai trăi, şi că de present s'ar afla în oraşul Unio din America, unde îşĭ petrece ḍilele retras şi aştéptă numai momentul binevenit, ca sĕ se reîntórcă érăşĭ în Irlanda sĕ-şĭ ridice din nou flamura sa. „Sunday Times" scrie, că un editor din Londra voind sĕ scrie biografia lui Charles Stewart Parnell cerù dela un profesor de istoriă dela universitatea din Dublin cu numele Haddon unele date biografice de ale lui Parnell. Profesorul însĕ nu i-a satisfăcut cererii, ḍicênd între altele, că Parnell fără îndoială încă trăesce şi astfel nu i-se póte publica biografia.

—o—

Baratieri = Barater. Sórtea nemilósă încă şi acum tot mai persecută pe generalul italian Baratieri, care a fost învins la Adua. Nu de mult îşĭ frânse un picior, din care causă nu s'a putut scula din pat mai multe lunĭ. Acum însĕ, o fóiă italiană aduce scirea, că curtea de compturĭ din Roma i-a refusat plătirea pensiunei, deóre-ce, după cum arată documentele înaintate, pe el nu-l chiamă Baratieri, ci Barater.

—o—

1. Un mijloc de casă ieftin. Pentru regularea şi conservarea unei mistuirĭ bune se recomandă cunoscutele prafurĭ Seidlitz ale lui Moll. Cutii originale 1 fl. bucata. Se póte căpĕta ḍilnic prin postă de cătră farmacistul A Moll, liferentul curţii din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincă sĕ se céră preparatul lui Moll provĕḍut cu marca de contravenţie.

Dela comună.

In şedinţa de Miercurĭ 11 Noemvre a. c., care a fost presidată de primarul, se cetesce mai întâiŭ tabloul venitelor acciselor orăşenescĭ şi de stat pe luna Septemvre. Cele dintâiŭ fac 6536 fl. 62 cr. (cu 603 fl. mai mult, decât a fost preliminat), ér accisele de stat fac 20,005 fl. (cu 1338 fl. mai mult, decât a fost prevĕḍut în pauşal).

Primarul comunică o însciinţare din partea fişpanului, după care hotărîrea comunităţii de-a cheltui 2000 fl. pentru serbarea inaugurării monumentului milenar, a fost întărită de ministru de interne, însĕ cu observarea, că el pentru persóna sa nu pretinde nimic din acésta sumă. (Observarea acésta a ministrului a fost provocată de discusiunile din ·comună asupra acelor cheltuelĭ órbe şi a nemulţămirei, ce o vor produce).

Preşedintele rĕspunde apoi la o interpelaţiă a advocatului. Puşcariu privitóre la canalul din dĕrĕtul măcelării. Comunitatea, ḍice el, a decis în Decemvre 1885, ca sĕ amâne repararea canalului din dĕrĕtul măcelării, până ce se va sĕvêrşi canalisarea generală; n'a fost decĭ prilegiu de a interveni. Puşcariu declară, că nu e mulţumit cu rĕspunsul, care însĕ se ia la cunoscinţă de majoritate.

Dr. Lurtz interpeléză: 1) décă s'a făcut ceva pentru crearea unui nou statut privitor la taxele de apă, deóre-ce statutul provisor are sĕ dureze numai până la sfirşitul anului. 2) Cum stă cu protocolul de evidenţă asupra hotărîrilor comunităţii? 3) Ce s'a făcut pentru o esaminare specială a apaductului, deóre-ce cu anul acesta se sfirşesce timpul de garanţie al societăţii, care l'a construit.

La punctul 1 rĕspunde primarul, că în curênd va presenta comunităţii noul operat de statute pentru taxele de apă. La p. 2, că protocolul de evidenţă se pórtă; la p. 3, că în şedinţa viitóre va presenta raportul esperţilor asupra apaductului.

Urméză ordinea ḍilei. La p. 1 propunerea pentru încuviinţarea unui credit suplementar de 1000 fl. pentru titlul: cheltuelĭ neprevĕḍute. După ce propunerea făcută de Dr. Lurtz, ca cheltuelile necesare sĕ se voteze numai din cas în cas şi nu aşa cu toptanul, a fost combătută de raportor, s'a primit acest credit suplementar. S'a încuviinţat apoi pensiunile vĕduvelor W. Riemer (asesor la oficiul orfanal) şi I. K. Kinn (funcţionar la oficiul de amanetare). Se nasce o discusiune lungă la p. 4. asupra cererei de pensionare a senatorului E. Hintz. Cererea şi-o baséză pe un atestat al fisicului, după care i-s'a slăbit vederea, aşa că nu mai póte sĕ-şĭ conducă oficiul cum trebue. Advocatul Dr. Lurtz nu este contra propunerei de a fi pensionat E. Hintz, dér face unele observărĭ, carĭ produc mare nemulţămire şi iritaţie în tabĕra majorităţii. Intre altele Lurtz se miră cum de tocmai acuma după-ce a fost ales deputat dietal consilierul magistratului Hintz îşĭ cere pensionarea vremelnică etc. Primarul impută d-lui Lurtz, că vrea sĕ suspiţioneze, că magistratul ar fi aranjat tóte aceste pe sub mână cu petentul Hintz. Dr. Lurtz protestéză contra acestei imputărĭ. In cele din urmă se primesce pensionarea senatorului Hintz cu 1292 fl. anual. A mai decis adunarea a face un recurs contra sentinţei în afacerea disciplinară a impiegatului forestier Riess.

In fine s'a născut o viuă discusiune asupra punctului 5, propunere pentru asigurarea în cărţile funduare a drepturilor cedate statului privitor la monumentul milenar de pe Têmpa. Adecă guvernul pretinde ca comuna Braşov sĕ predea în proprietatea statului locul, pe care este aşeḍat monumentul, precum şi drumurile şi cărările, ce duc în vêrful Têmpei. Şi acésta pretensiune se face cu tóte că acel monument a fost predat în păstrarea oraşului. Cine sé-l supraveghieze dér, oraşul orĭ statul? Primăria a propus sĕ se încuviinţeze cererea din partea statului. După o discusiune mai lungă, în care a vorbit Dr. Lurtz, presbiterul Hubbes, Dr. Flechtenmacher şi directorul Bologa în contra propunerii primării, ér deputatul Schnell, procurorul comitatens Reich şi Dr. Otroban pentru propunere s'a decis cu 29 contra 28 voturĭ, ca locul şi drumurile sĕ fiă cedate statului. S'a mai primit un amendament, după care sĕ fiă păstrat dreptul de folosire al oraşului în ce privesce drumurile pe Têmpa. Interesant e, că la votarea acésta a fost egalitate de voturĭ, 28 contra 28 şi numai prin dirimarea preşedintelui, propunerea primării a putut avé majoritate.

După acéstă şedinţa s'a încheiat.

Dela adunarea catolicilor ardeleni.

Mercurĭ, în 11 Nov. n., după cum am amintit deja, s'a întrunit la Clujiu adunarea generală a Staturilor romano-catolice din Ardeal, sub presidiul episcopului Francisc *Lönhart* din Alba-Iulia. Au fost învitaţĭ la adunare 64 membri din cler şi 138 mirenĭ, va sĕ ḍică cu totul 202. S'au presentat însĕ numai 89; între aceştia 33 sunt preoţĭ, ér 56 mirenĭ.

Din raportul consiliului de direcţiune, despre care am făcut amintire şi în primul nostru articul de erĭ, avem de remarcat următórele:

La ordinaţiunea ministerială dela 20 Aprilie a. c. prin care se cerea *conscrierea venitelor bisericescĭ pentru causa congruei*, consiliul de direcţiune, în înţelegere cu episcopul, a rĕspuns, că „Staturile romano-cat. din Ardeal, pe basa drepturilor lor autonomice, **rĕmân strîns pe lângă hotărîrea,** (care hotărîre s'a adus şi la cunoscinţa comisiei pentru congrua), **de-a regula cestiunea salarisărei preoţilor din diecesa episcopéscă a Ardealului în mod autonom, separat şi independent de celelalte diecese episcopescĭ".** Deóre-ce însĕ conscrierea venitelor, fără considerare la regularea congruei, e de neapĕrată necesitate şi pentru scopurile diecesei, episcopul a dispus totuşĭ sĕ se facă conscrierea în sensul dorit de ministrul.

S'a hotărît apoi, ca printr'o petiţiă cătră monarch sĕ se céră înfiinţarea autonomiei rom. cat.

In privinţa *subvenţionărei gimnasiilor dela stat*, consiliul de direcţiune a fost însciinţat din partea ministrului instrucţiunei publice, că până când subvenţionarea se va puté regula în mod permanent prin lege, el de-ocamdată pentru anul 1896 acórdă următórele subvenţiunĭ provisorii: pentru gimnasiul sup. rom.-cat. din Braşov 7000 fl., pentru cel din Csik-Somlyo 4000 fl., pentru cel din Alba-Iulia 8000 fl., pentru cel din Odorheiul sĕcuesc 6000 fl. şi pentru cel din Clujiu 2000 fl. Pe lângă acestea gimnasiului sup. din Braşov alte 5000 fl. şi celui din Alba-Iulia 6000 fl. ca a treia rată a ajutorului dat acestor gimnasii ca ajutor pentru clădirĭ.

Consilul de direcţiune a cerut sĕ se dea o asemenea subvenţiă şi gimnasiului din Tĕrgu-Mureşului.

Am reprodus aceste date pentru ca sĕ se vadă, cum sciu domnilor sĕ-şĭ asigure pielea şi sĕ se căpĕtuiască unii pe alţii.

Din Bucovina.

Despre portul preoţesc.

(Urmare).

In N-rul 72 se ḍice, că preotul este necesitat a merge pe la iermaróce (bêlciurĭ) spre a cumpĕra şi vinde vitele şi mai ales cei dela munţĭ, şi sunt necesitaţĭ de a-le vinde sub preţ, spre-a nu audi cuvinte próste la adresa stării preoţescĭ. Preotul cumpĕră cele necesare pentru gospodăriă şi, fiind ţinut de om avut, îi cer pentru tóte scump. Şi apoi hainele preoţescĭ te frig vara, ca cu foc, pulberea le face sure, ér plóia şi noroiul te face sĕ umbli prin oraşele dela ţéră prin gospodării până în glesne şi evreii, vĕdênd pe un preot cu reverenda şi paltonul fliogăit până 'n brêu ḍic: „chic, chic, a galăch!" Preoţii altor confesiunĭ în tótă lumea şi la noi apar în public numai în haine civile, pe când ai noştri sunt ţinuţĭ de ierarchia lor sĕ-şi pórte vecinic, chiar la lucrul câmpului, în hainele oficiale, şi cât de sup ĕrăcios este a vedé un preot în reverendă, şeḍênd în vêrful carului încărcat cu snopĭ, séu cu lemne.

Cu 20—50 anĭ în urmă preoţimea bucovinénă dela baltă şi munte ţinea vite multe, era avisată la prăsila de vite. Adĭ s'au schimbat referinţele: servitorii scumpĭ şi rĕi, tolócele, imaşurile s'au arat şi chiar la munte nu se mai prăsesc vite multe, şi câte sunt, sunt de soiŭ prost. Dér atât atuncia, cât şi acuma, décă are vre-un preot vite, le duc la iermarócele din Siret şi Cernăuţĭ. Aceste sunt cele mai vestite în tótă ţéra, dér încă nicĭ un preot nu se póte plânge c'ar fi vêndut vita sub preţ din causă, că-i preot şi s'a temut ca tagma preoţéscă sĕ nu sufere, décă va vinde o vită. Ba evreul vine cu căciula în mână de-o prăjină, ghemuindu-se şi oferindu-se a vinde cât mai bine. I-o vinde, căcĭ 'i-s'a promis un bacşiş bun şi, când nu 'i-se dă ce 'i-s'a promis, atuncĭ se înţelege, că evreul giambaş îşĭ schimbă posiţiunea şi din *devot* cum se arătă îi spune cuvinte próste, carĭ însĕ se referă la caracterul respectivului şi nu la adresa stării. Ce are starea, când cei din ea sunt mârşavĭ? Decĭ nu haina este de vină, ci acel ce o pórtă.

Preotul cumpĕră pentru gospodăriă. Da! el vine spre acest scop la prima fiĕcărei lunĭ şi-'şĭ ridică şi salariul. In decomun se întâlnesce cu unul séu altul, se pune la un păhar de cinste, ca sĕ-'şĭ mai uite amarul vieţii şi comerciantul are sĕ-'i déa marfa de băcăniă şi braşoveniă după ţidula ce-i dă preotul. El cumpĕnesce şi calculéză după plac şi apoi la două séu trei lunĭ află preotul, că caféua, zaharul etc. erau mai eftine de cum i-a calculat comerciantul. Cine-i vina, ce l-a ea cumpĕrat şi scontit? Este adevĕrat, că comercianţii cer două preţurĭ dela preoţĭ pentru articulĭ de modă, galanteriă şi stofe. Ei o fac acésta pentru-că sciu, că preoţii noştri sunt scumpĭ la ţĕrĕţe şi eftinĭ la făină şi bolesc de grandomoniă, arĕtându-se galantomĭ.

Se mai întêmplă apoi, că preoţii întêlnindu-se cu unul séu altul rĕmân până a doua ḍi, şi-apoi vin preotesele şi-i duc acasă. Ba au început preotesele astor fel de preoţĭ a veni singure în prima lunei la oraş şi cumpĕră ele, fără însĕ de-a plăti mai scump. Acésta o fac ele din curtoasiă faţă cu bărbaţii lor, ca nu cum-va sĕ-'i apuce plóia prin oraşe şi, fiind că s'au întêlnit cu *zăbava*, frĕmântă cel noroiu cu reverenda şi résă, pentru-că nu vĕd drumul — atuncĭ se înglódă până 'n urechĭ şi-i forte posibil, ca evreii sĕ strige: „chic, chic, a galăch!" — Căcĭ de n'ar fi aşa, atuncĭ s'ar ingloda şi preoţii cei ce locuesc în oraşe, dér aceştia nu se plâng c'ar fi oraşele din Bucovina mai glodóse decât satele.

(Va urma.)

Mulţămită publică.

D-l profesor George Chelariu din Braşov a trimis la adresa Societăţii dómnelor române din Bucovina suma de douĕ-ḍecĭ şi cinci florinĭ v. a. încassată prin vênḍarea cuponurilor din cărticica de „cărămiḍĭ" încredinţată Domniei Sale. Persóenele, carĭ au binvoit a contribui sunt D-nii: Dr. E. Meţian 2 fl., Dr. D. Pop 2 fl., I. Muntean 2 fl., G. Şerban 2 fl., A. Vlaicu 2 fl., N. Ciurcu 2 fl., A Bârsan 1 fl., D. Făgărăşan 1 fl., I. Socaciu 1 fl., I. Panţu 1 fl., Dr. I. Blaga 1 fl., G. Zănescu 1 fl., G. Birea 1 fl., St. Mihailovicĭ 1 fl., A Moldovan 1 fl., N. N. 50 cr., G. Chelariu 2 fl. 50 cr.

Exprim în numele Societăţii dómnelor române din Bucovina atât on. domn profesor G. Chelariu, cât şi on. domni contribuenţĭ cea mai viuă mulţămită.

Cernăuţĭ, 27 Oct. 1896.

Elena Eus. Popovicĭ,
cassiera societăţii dómnelor române din Bucovina.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Noemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.10
Renta de coróne ung. 4%	99.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	122.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.47
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.—
Imprum. ung. cu premii	155.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	137.—
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.30
Renta de aur austr.	122.40
Losurĭ din 1860	144.25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	940.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	401.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	363.75
Napoleondorĭ	9.53½
Mărcĭ imperiale germane	58.77½
London vista	119.85
Paris vista	47.50
Rente de corone austr. 4%.	101.10
Note italiene	44.55

Cursul pieței Brașov.

Din 13 Noemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.41	Vênd.	9.44
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.01	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.61	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	1.26	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

A v i s!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa á murit și sĕ arate și posta ultimă. **Administraț. „Gaz. Trans."**

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	8.05		8 05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.50	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P.-Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö-Telegd		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6 13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.57	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6 59	5 55	sos.	Clușiu	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. pers. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2.52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10 40	4 45	7.27		Ghiriș		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea			3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uiuóra		Teiuș Arad Budapest	2.49		2.08	4.27
11 09	1.16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12 55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1 30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu		2.48	12.40		11.59	2 26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3.46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55		10.48	12.45
3.04		4.45		10.22		Elisabetopol		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5 27		10.51		Sighișóra		1.06	9.42		9.43	11.33
4,03		6 12		11.12		Hașfalĕu		12.52	9.12		9.19	11.16
5 34		7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoștonfalva			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apața		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58		6.33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2 19	pl.		sos.	10 05	5.20			9.08
4.40		12.26		3 01		Timiș		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1 11		3.31		Predeal		9.12	3.32		4.14 3.32	8.01
12.00		8 30		9.30	sos.	Bucurescĭ	pl.	5 35	9.15			3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón				Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoș		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5 12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorhei	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghiriș — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.		tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11 —	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persón.	Tren mixt	tren de persón.	tren mixt					tren mixt	Tren mixt	tren de persón	tren de persón.
2.20	4.45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29	Marța și Vinerea		8.57
	6.16		3.58			Avrig		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt		trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zĕrneștĭ

trenu mixtu	trenu mixtu	trenŭ mixtŭ			trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu
8.35	4.55		Brașov		7.44	1.29	
10.28	6.36		Zĕrneștĭ		6.20	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș		6.46	7.21	Numai Vineré circulă
5 03	10.28	5.35	Zau		5.49	6.24	
6 48	12 41	N. Marța comunică	Țagu-Budatelic		Circolă nu-mai Marța	4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie			3 44	8.46
8 33	3.02		Lechința			2.48	7.43
9 07	3.41		Ș.-Măghiăraș			2.01	6.52
9.59	4 55 (Numai Luni comunică)		Bistrița			1.16	5 55

Arad — Timișóra

6.20	11.25	5.		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Seghedin.	6.05	2.30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenu mixtu	trenu mixtu		trenŭ mixtu	trenu mixtu
5.30	2.15	pl. Sibiiu sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6 57	9.07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl	6.36	8.46

Sighișóra—Odorheiu-sĕcuesc.

trenu mixtu	trenu mixtu		trenu mixtu	trenu mixtŭ
3 22	11.08	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.